

Suomalaista kotikieltä.

Kodin sanasto. Kotikielen seuran antaman toimen johdosta ja sen avulla toimittaneet *Ilmi Hallstén ja Lilli Lilius*. Porvoossa 1896, Werner Söderströmin kustantama. IV + 159 s. pientä 8:oa. Hinta 2: 25.

Tämänniminen ruotsalais-suomalainen sanasto, jonka ilmestymistä viime jouluksi jo lehden ensi numerossa huomautettiin, on siksi huomattava ilmiö sen kirjallisuuden alalla, jota Virittäjän tulee silmällä pitää, että se annetun lupauksen mukaan on otettava tarkemman katselun esineeksi. Siihen on sitä suurempi syy, kun asiallinen tarkastus on sekä Kotikielen seuran, teoksen alkuunpanijan, että toimittajain toivoma, ja kun toivomme siten vähäisen edistävämme sitä asiaa, jota yrityksellä on ruvettu ajamaan: sivistyneitten kotien puhekielen puhdistumista, varsinkin mikäli se kodin hoitoa koskee, tarpeettomasta ruotsinvoittoisuudesta ja murteellisuudesta. Ehkäpä esimerkki kehottaa muitakin sanaston käyttäjiä muististaan ja kuulemistaan keräi-

lemään tietoja, oikaisuja ja lisiä mahdollista lisävihkoa tai uutta painosta varten.

Kotoisissa piireissä rehottava „kyökkisuomi“ oli pääaiheena sanaston syntymiseen. Tätä tehdessä onkin sen vuoksi etupäässä kotitalouden hoitoa pidetty silmällä. Vaan samalla on tarvinnut huomioon ottaa ne monet muut kielelliset tarpeet, joita toimelliselle emännälle joka päivä sattuu kotinsa ja perheensä hoidossa kaupungissa, maalla, vieläpä matkoillakin. Sen vuoksi on sanastoon ollut pakko ottaa paljon sanoja, jotka eivät tavallisiin kotitoimiin ja askareisiin kuulukkaan, esim. useiden eri ammattien aloilta, joiden kanssa koti on välttämättömissä tekemisissä. Tämä on tietysti kartuttanut sanaston arvoa ja merkitystä, vaan samalla laajuuttakin. Isommat poikkeukset noudatetusta työohjelmasta olisivatkin ehkä tehneet pienestä käsisanastosta paksun, kalliin ja hankalakäyttöisen sanakirjan, jonka tuskin olisi niinkään onnistunut saada käyttäjiä ja asiaansa ajetuksi, kuin sanaston tällöisenään voi toivoa tekevän. Selaillessaan sattuu tosin joskus ajattelemaan, että saattaisipa se ja se sana olla mukana, koska tuokin on, esim. *telegrafer*a sähköttää, koska on *telegram* sähkösanoma, *plump*-*press* imupainin, koska on *plump*papper imupaperi, matkatarpeiden joukossa *matkopirkka* s. o. -piletti, tai *kihlaajaiset*, *kuulijaiset*, koska *hää*t, *tanssijaiset*, *ristijaiset* on otettu. Vaan tulee ottaa huomioon, että siten ajatellen lopulta saadaan entisen miehen rankakuorma, jota hevonen ei jaksanut vetää metsästä kotiin. Laajuutensa puolesta sanastoa täytyy pitää sitä tarkoitusta vastaavana, mikä sille on asetettukin. Sen varsinainen ala, kotitalous, on luullaksemme aivan tyhjentävästi läpikäyty. Sisältääpä se esim. sanoja, joita ei suuremmissa ruotsinkielen sanalistoissakaan esiinny. Se kyllä kauvankin tyydyttänee isommankin talouden tarpeet.

Mitä sanaston suomenkieliseen puoleen tulee, on siihenkin uhrattu aikaa, huolta ja työtä. Aineksia on kerätty, paitsi Lönnrotin suuresta Sanakirjasta, uudemmassa kotitalouden, keittotaidon, kudonnan, puutarhanhoidon y. m. aloilla ilmestyneestä kirjallisuudesta ja itse elävästä kansankielestä. Mitä nykyisillä apuneuvoilla, esim. kansanmurteiden tuntemiseen nähden, on voitu saada aikaan, on tehty. Kaikkia tarjonta olleita kielen rikastuttamisen keinoja on käytetty, yhdistämistä ja johtoa, jopa uusien sepitystäkin, entisten merkitysten laajentamista, lainaamista murteista ja, missä pakko on ollut, vieraistakin kielistä. Toimittajille ja kustantajille tulee olla kiitollinen siitä, että tulokset nyt ovat julkisuudessa ja käytäntöön sovitettavina.

Vieraskieliset sanat, jotka puhekieltä ovat vaivanneet, ovat sanaston vaikutuksesta varmaan paljon vähentyvät. Emme täällä enää tapaa sellaisia, puhekielessä yleisiä sanoja kuin esim. brodeerata, troklata, tärkätä; salusiini, kartiini, tylli; poissa ovat etashäärit, trymoot, nesessäarit; ruuvit, vieterit; täkit ja viltit. Ikiajoiksi unhoon on tuomittu esim. kyökkisuomen sanat pilkkumi, mortteli, vormu, tuslai;

klimppi, putinki, desääri ja „glassi“. Mainitkaamme saman kohtalon alaisista vielä esim. fasuuna, epoletti, inakordentti ja visiitti! Supisuomalaisia „nousukkaita“ on sanastolla verrattain paljon tarjona, esim. ruokalajinimet *kyljys* (r. kotlett), *mureke* (r. färs), *jätelö* (r. „glace“), *hyytelö* (r. gelé); käsitöiden alalta *harsia* (r. trockla), *kirjata*, *kirjaila* (r. brodera); huoneensisustuksesta *pystykuvastin* (r. trymä), *ilmaruutu* (r. fortuschka); vielä esim. *huppukaulus* (r. kapuschong), „jokasäinen“ (r. en-tout-cas) y. m. Missä suomalainen vastine vielä on ollut vähemmän vakautunut, on se sentään saanut sijan tavallisen vierasperäisen ohella, joten sillä on mahdollisuus päästä yleisemmäksi. Sellaisia rinnatusten asetettuja ehdokkaita ovat esim. *jäkkärä* ja *eternelli*, kangaslajien nimet *flanelli* ja *rapikkokangas*, *friisi* ja *pörhökangas*, *säteri* ja *satini*; pöytä- ja keittiökalustosta *kahveli* ja *haarukka*, *kulho* ja *karotit*, *raastin* ja *riivinrauta*; vielä *leninki* ja *verha*, *ryijy* ja *nukkeri*, *valetukka* (tai tekotukka!) ja *peruki*; *muistokotelo* ja *medaljonki*; *konvehti* ja *sokerileive*, *pilleri* ja *marjake*; *käärö* l. *kääry* ja *paketti*; *paradiportaat* ja *valtaportaat*. Näistäkin rinnakkaisnimityksistä moni kotimainen ansaitsee entistä yleisemmän käytännön ja tunkeneekin pian syrjään muukalaisen edeltäjänsä. Ettei sanasto joka kohtaan ole voinut suomalaista vastinetta saada, on itsestään selvää. Vaan niin piintynyttä puristia ei liene monta, joka tämän vuoksi sanastoa katsoisi vähemmän onnistuneeksi. Enin osa sanaston ehdottamista vierasperäisistä sanoista onkin jo toista tietä tullut kieleen. Sanassa „*riste*“ *lohi* lienee kuitenkin tarjona aivan uusi laina, koska on tarvinnut erittäin selittää, mitä ruokalajia sillä tarkoitetaan. Tätä lainaamista norjankielestä asti ehkä olisi voitu välttää ja sepittää joku suomalainen sana, huomioon ottamalla, että norj. *riste* = ruots. halstra, rosta (vrt. halstrad gös = pari-loitu kuha, s. 37).

Lainatessa on kansanmurteiden varastoja käytetty edullisesti kirja- ja sivistyneen puhekielen hyväksi. Tästä lähteestä lienevät esim. sänkyvaatteiden nimitykset *mökkeri* (= matrassi) ja *pielus* (= r. dyna) ko-toisin; samoin kangaslajien nimet *toimikas* (r. kypert) ja *piikko*; ruokalajien nimistä *kiiseli* (r. kräm), *ohukainen* (r. plätt), samoin *kokkare* (r. klimp) ja *varikoinen* (r. sötsurt bröd); vielä *sitku* (r. klister) ja *sitkustaa* (ennen „liisteröidä“, r. klistra), sekä *rääpijäiset* (r. eftermältid) ja *viilekkeet*, joka sana vähän tavallista merkitystä laajentamalla on saatu merkitsemään „henkseleitä“. Sen rinnakkaisehdokas *olkaimet* on myös onnistunut sana. Mainitsemistamme esimerkeistä lukija ehkä vielä oudoksuu toisia; vaan juuri murre sanoja lainaamalla kirjakieli rikastuu ehkä parhaimmalla tavalla ja käy yhä enemmän kansan yhteiseksi omaisuudeksi, jota sen tulee olla. — Pari sanaa on sattunut huomioomme, joiden lainaamisen tarpeellisuutta voi epäillä. Toinen on *kolpakko*, joka on yhteydessä „*pokal kolpakko, pokali*“. Jos kielessä ei olisi *malja* sanaa, voisi ehkä asettaa Itä-Suomen murteista saadun nuoren venäläislainan *kolpakko* lännen puolelta lainatun *pokaalin* rin-

nakkaisehdokkaaksi, vaan nyt se on tarpeetonta. Sama on *polsta* sanan laita, joka tavataan yhdyssanassa *jalkapolsta* (= r. fotmantel). Tämä venäläislaina kyllä itäisissä rajamurteissa ja rajantakaisilla heimolaisilla merkitsee nahkaista „rekipeittoa“, ja länsimurteiden „*vuutmantteli*“ olisi huono lainata kirjakieleen, vaan voitaneenhan *jalkopeitetty* käyttää samassa merkityksessä ja siten päästä molemmista lainasanoista. — Outoasuinen adj. *kitsmerä* on tarpeeton, kun samassa merkityksessä (= r. bitter) yleisesti käytetään adj:ia *kirpeä*.

Jotkut yhdistämällä saadut uutismuodostukset eivät mielestämme ole saaneet sopivinta muotoa, koska eivät muotonsa puolesta mahdollisimman läheisesti liity entisiin malleihin. Semmoinen on esim. *ovenverho* (= r. dörrförlänge), jossa kyllä genit. *oven* on helppo käsittää objektiiviseksi, vaan joka kuitenkin muodossa *oviverho* olisi parempi, koska sen edeltäjä „akkunaverho“ edelleen — sanastonkin mukaan — tulee elämään kielitajunnassa. *Krimminahka* (= krimskinn) olisi liitettävä seuraaviin tyyppeihin: supinnahka (s. 105), sudennahka (s. 148), ilveksennahka (s. 64), karhunnahka (s. 6), ketunnahka (s. 99) ja oravannahka (s. 34), joissa myös nahkalajin alkuperäinen omistaja (tai „koto-paikka“) on lausuttuna; siis *kriminnahka*, joka sana jo on käytännösäkin. Samoin liittyisi entinen *lamppuharja* paremmin ryhmään: hiusharja, hammasharja, pääharja, vaateharja ja saapasharja, kuin sanaston ehdottama *lampunharja*. *Lamppuöljy* on parempi kuin *lampunöljy*, koska sanotaan: polttoöljy, puuöljy, koneöljy, ruokaöljy. Miksikä muutettaisiin entinen *kynänvarsi* *kynävarreksi*, kun sanastonkin mukaan sanotaan: piipunvarsi, luudanvarsi. *Sairasruoka* ja *sairasliemi* tuskin saavat sanoista sairashuone, sairaavuode, sairausvoimistelu niin paljoa tukea, kuin *sairaanruoka* (jo käytännössä) ja *sairaanliemi* tyypeistä: väenruoka, karjanruoka, eläimenruoka, karjanrehu, sudenruoka. *Auringonkylvystä* ei sovi puhua, koska auringolla ei ole subjektin eikä objektin asemaa, vaan sana on liitettävä malleihin: höyrykylpy, löylykylpy, muurahaiskylpy. *Puutarhanaita* parempi kuin puutarha-aita, koska on pellonaita, niitynaita, vainionaita, karjapihan-aita. Kun sanotaan: mansikkamehu, vadelmamehu, marjamehu, on *karpalomehu* käytännöllisempi kuin itsessään kyllä ymmärrettävä *karpalonmehu*. Sanalle *puutarhanalote*, joksi *puutarha-alotteen* tahtoisii muuttaa, ei satu likintä mallia tulemaan mieleen, vaan „korva“ vaatisi genitiiviä (gen. obj.) määräyssanan sijaksi. — *Takomanaula* saanee väistyä jo käytännössä (ainakin Hämeessä) olevaa *takonaulaa*, jolla on toverina kielessä *takorauta*. Ehkä *kitkemisjakkarakin* vaihtuisi *kitkajakkaraksi*, koska on *kitkohamppu* (*kitko*, *kitka* muuten Lönnr:n mukaan = uppryckning, rensning af ogräs, siis on = kitkeminen), ja *kuorintakone* (= skalmaskin s. 106) lyhyemmäksi *kuorinkoneeksi*, koska on *kuorinkauha*, *kuorinlusikka* (s. 109) ja *kuorinrauta*. — Lyhyemmin kuin *ketunnahkainen kappa l. viitta* ilmoittaisi saman asian *ketunnahkakappa l. -viitta*, jolla ovat malleina *sudennahkaturkit*, *lammasnahkaturkit* y. m. s. — Sellainen

yhdistys kuin *höyrypaahdettu* lienee vaikea tartuttaa kieleen — aina-kaan emme tunne esikuvia, joiden avulla liittyminen tapahtuisi; lie-nee sanottava *höyryllä l. höyryssä paahdettu* kuten *uunissa paistettu, voissa paistettu*, tai: *tänä on höyrypaahtoa*, kuten: *tämä on uunikypsyä, uunipalvua* (= uunissa paistettu, palvattu); adj. *höyrypaahtoinen* ehkä päätisi myös, vrt. *myöhäkypsyinen, hidasnousuinen, likilaskoinen*. — *Broderi på tyll hohdolle kirjailu*: joskus voisi *hohdonkirjailu* olla käytän-nöllisempi. — *Gobeliini-seinäverho* välttäisi lyhempänäkin: *gobeliini-verho*, koska tarkoitetuilla verhoilla tietävästi vain seiiniä verhotaan. — *Metsäriista* (= skogsvildt, s. 108) lienee painovirhe, koska parissa muussa kohdassa (s. 118 ja s. 150) on tuttu *metsänriista*. — Vähem-män onnistuneita ovat sanat *peruskaivaminen* (r. djupgräfning) ja *perus-kaivaa* (r. djupgräfv), *portaiden lepo* (r. trappafsats), *lävillinen työ* (r. genombrutet arbete) ja *ulostaottu työ* (r. drifvet arbete), *nikerretty* (r. ciselerad), vaan valitettavasti puuttuu itseltämmekin sopivampia ehdokkaita.

Sekä nimiä että teonsanoja on ollut pakko „johtaa“. Tämä suo-menkielessä tuottelias keino on taaskin ollut hyvänä apuna. Kaikki johdannaiset eivät kuitenkaan ole tulleet siihen muotoon, jossa ne todennäköisesti parhaiten „miellyttäisivät“ suomalaista korvaa. Sellai-nen on (arvatenkin Lönnr:lta saatu) verbi *korkottaa* (= klacka, varus-taa kenkä korolla), joka edellyttää *korkko* muodon asettamista sanas-toon otetun, tavallisen *korko* muodon sijaan. Tähän liittyvää ver-biä *korottaa* tuskin ymmärrettäisiin kengän korkojen tekemisestä käytettynä; lienee siis tyydyttävä sanomaan: *tehdä korko* (ken-kään). — Mieluummin myös *ruudukka* kuin *ruutukka* (r. väffla). — *Turveittaa* on kieliopin kannalta epäonnistunut; jos puheenparret *kattaa l. peittää turpeilla* („turveittaa“ = torfbekläda) tulisivat han-kaliksi, saatettaisiin, nojaten malliin, joka vaate ja *vaatettaa* sanain suhteesta saadaan, turve sanasta johtaa *turvettaa*, jota vastaavan intran-siitin *turvettua* Lönnrot kääntää: blifva torfbelupen l. torfvig. — *Kiiltomustaus* sanaa, jonka jokainen ulkoasun nojalla otaksunee teonnimeksi (vrt. *kiiltosilitys*), on suotta käytetty merkitsemään ainetta (blank-smörja), jolla mustaus toimitetaan; tähän merkitykseen sopii paremmin *kiilto- l. kenkämuste* (vrt. *kirjoitusmuste*; *pune* Lönnr. = punaväri). — *Kirjoitusalustin* (= skrifunderlag s. 108) ei tarkoita mitää „alustami-sen“ välikappaletta, kuten luulisi entisten *in*-loppuisten tavallisen mer-kityksen mukaan, vaan jonkinmoista „alustaa“ (= underlag) sillä kyllä tarkoitetaan, joten *kirjoitusalusta* on pidettävä parempana. *Pyyhenau-lakko* (= handdukhållare) s. 38, voisi myös mukautua tyyppeihin: neu-likko (s. 78), heinikko, lepikko, petäjikkö, rannikko, kivikko, koivikko, männikkö. — Jotkut johdannaiset tuntuvat alussa oudoilta, esim. *om-pelimo* (r. syateljier) ja *pukimo*, vaan koska ei kaikki ole hylättävää, mikä korvalle on uutta, voinevat ne perehtyä kieleen, kuten esim. olutpanimo, polttimo. Ehkä saa sijansa *raappiokin*, joka tarkoittaa

tulitikkulaatikon raapesivua, vaan tuskin *hiekkalo* (r. sanddosa), sillä tämä ei hyvin liity sellaisiin deminutiivityypppeihin kuin: *purtilo*, *sommelo*, *kotelo*, *kaukalo*.

Kielen entisistä sanoista *kastike*, *tahkota*, *nuohooja*, *siivoja* ovat, mikäli tunnemme, nämä muodot yleisimmin käytetyt ja Lönnrotillakin päämuotoina. Sanastossa ne esiintyvät mielestämme aiheettomasti muodoissa *kasteke* (ei Lönnrotilla), *tahkoa*, *nuohoja*, *siivoja*. Samoin on *kuolakaatti* muodossa *kuolakaati*. — Infin. *pilhua* on Lönnrotille ja omalle korvallemme outo; puiden pilkkomisesta käytetään paikoin Hämettä verbiä *pilhoa*, jonka Lönnrotkin mainitsee. — *Pensnee* sanaa vaatii monikolliseksi sana *silmälasit* (samoin „prillit“, „rillit“, „nenäkakkulat“).

Joistakuista sanoista pyydämme vielä saada huomauttaa. Sanaa *riukupuu* ei käytetä tietääksemme poltettavista *rimoista* l. *rimapuista* (r. *ribbved*); Lönnrot kääntää sen oikein: *gårdsel*; merkityksen laventaminen on tarpeeton, koska on käytettävissä *rima*, *rimapuu*. *Palkokasvi* ei ole = „skidfrukt“, jota vastaa *palkohedelmä*. *Meriruoko*, *rottigin* rinnallinen, lienee uusi sana, vaan ei tarkoitustaan vastaava, koska antaa erehdyttävän käsityksen kasvin kasvupaikasta. *Merenruoko* sanaa käytetään kyllä merkityksessä „spanskt rör“, vaan Lönnrotin mukaan merkitsee se myös merikaislaa (*scirpus maritimus*). Parasta lienee tyytyä kasvin alkuperäisen nimen suomenkieliseen muotoon: *rottinki*. *Ruoho* on kait painovirheen kautta tullut merkitsemään *ruokoa* l. *rytiä* (= r. *vass*). — *Häive* sanalle olisi ehkä ollut syytä vielä asettaa keraliseksi *vivahdus*. Adj:ia *jyrkkä* ei tiettävästi käytetä väreistä puhuen (ei Lönnrotin sanakirjakaan anna siitä esimerkkejä), kuten ruots. *bjärt*. Sen sovittaminen tähän merkitykseen on vähemmän tarpeellista, koska sopivampi *räikeä* jo on siihen vakaantumaisillaan. — *Kaulavanne* (= „halspanta“, *halsband*) sopii harvoin, sillä kielitunne ei unohda, että *vanne* on puuta tai rautaa; siis *kaulahihna* l. *-nauha*. — *Työlamppu* merkitsee melkein enemmän kuin *studerlampa*; tätä vastaisi *lukulamppu*. — *Liuskiokynä* ja *liuskiotaulu* tuskin antavat tietämättömälle sitä käsitystä, että tarkoitettut esineet ovat liuskakiveä, koska *liuskie* ei ole kansankieltä; emme huomaa muutakaan etua näillä olevan entisten nimien *kivikynä*, *kivitaulu* edellä. Teosanaa *tavata* käyttää Luoteis-Satakunta ja ehkä jotkut muutkin murrealueet merkityksessä: jonkun on tapana, r. *bruka*, *pläga*. Lienee kuitenkin useita käyttäjiä sanastolla, joista *tavata* ei ole paikallaan tässä merkityksessä; heidän varalleen olisi tavallinen *jonkun on tapana* ollut paikallaan, ainakin rinnakkaisena, jollei juuri yksinomaisena ehdokkaana.

Vierasperäisten, kieleen perehtymässä olevain sanain ääntämisestä, joka vielä on horjuva, sanasto edustaa sitä mielipidettä, että sivistyneen puhekielen on pyrittävä ruotsinkielestä vapaaseen, itsenäiseen ääntämiseen, niin että korottoman tavuun vokaali äännetään lyhyeksi, huolimatta siitä että se ruotsinkieleessä korollisuutensa vuoksi on pitkä (esim. *peruk*, *pokal*, *basar*, *parad*). Tämän ääntämistavan mukaan, jota

viime vuosina on julkisuudessa muutenkin puollettu (esim. nimim. N. H. U. S:n 254 n:rossa 1894) ja jolla lienee muitakin kannattajia, näemme sanastossa esim. peruki, pokali, liköri, poslini, basari, reseda, sitruna, meloni, retisi. Joitakuita poikkeuksia on: alttaani, alkoovi, arbuusi, kartuusi, magneeti, lakeerata (vrt. serveraus-), syndeetikoni, teraario, ventiili, tulpaani. Korollinen vokaali on pitkä, esim. eeteri, fikus, kaakao, kookos; korridoori, apelsiini, atsaleea, sterilisaatori. — Kieltämättä tämän pyrinnön toteutuminen lisäisi kielen sievyyttä. Vaan toinen seikka on, onnistuuko kielen muokkaus päinvastaiseen suuntaan, kuin kehitys näihin saakka on mennyt. Epäilemättä voisi oppikirjain kirjoittajain, sanomalehti- y. m. kirjailijain ja koko opettajasäädyn yksimielisyys muiden kansalaisten kannattamana saada aikaan sen, että ainakin kirjoitettaisiin niin, kuin sanastossa on tehty. Vaan puhekieli on itsenäisempää. Ehdotettua muutosta tuskin koskaan saataisiin niin pitkälle ulotetuksi, että todella sanoisimme: senati, kenrali, poslini, retisi, kartusi. Jos niin on, silloin kirjoituksen sievyys on vähemmän arvoinen, kun ei kielemme oikeinkirjoitus muutenkaan ole kirjoittajan ajan säästymistä edistävä. Epäonnistunut yritys vastustaa kehityksen suuntaa vie ehkä suurempaan hämmennykseen. Joskin sanaston edustama suunta jäisi kannatusta vaille, on sanastolla ainakin se ansio, että siinä jotenkin johdonmukaisesti on seurattu ohjetta, minkä toimittajat ovat hyväksyneet.

Konsonanttien merkitsemisessä on sanastossa epätasaisuutta siinä, että ensimmäinen r-äänne sanoissa *korridoori* ja *teraario*, l-äänne sanoissa *sardeli* ja *makrilli*, t-konsonantti sanoissa *portteri* ja *sertinki* (vrt. *sellteri*, *sarssi*), *tomati* ja *spenatti* ei ole merkittynä samaten. Eiköhän voitaisi kirjoittaa *sahviani* (pro *saffiani*), koska on esim. kahvi, pahi, pihvi; onhan sana yhtä yleinen kuin esim. jälkimäinen näistä. Joku sellainen epätasaisuus kuin lihottaa, hajottaa, palottain (vrt. *tasoittaa*, kirjoitus, *sekoittaa*) on sattunut pujahtamaan.

Muistutuksemme ovat kyllä venyneet, vaan niissä kosketellut sanat ovat mitätön osa kirjan koko sisällyksestä, joka lienee 7—8000 rubriikisanaa. Lukija jo siitä voi päättää, minkä verran muistutuksemme kirjan arvoa koskevat. Ne ovat laadultaankin olleet sellaisia, etteivät sen luotettavuutta ja kelpoisuutta vähennä. Suositamme sanastoa kielelliseksi neuvonantajaksi ja oikaisijaksi, paitsi jokaiseen suomalaiseen kotiin, talous- ja emäntäkouluihin, sisäoppilaslaitoksiin, käsityö- ja kansanopistoihin, „ompelimoihin“, vaatekauppoihin y. m. Se on hyvä liittolaisena jokaiselle, joka tahtoo vastustaa muukalaisuuden ylivoimaa — omassa puheessaan. — Kirjan ulkonaisia hyviä puolia ovat: hyvä paperi, selvä painos, sopiva koko, kestävät kannet ja koh- tuullinen hinta.